

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Агролісомеліорація

Освітній рівень бакалавр

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №8 від «17» січня 2024р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Агролісомеліорація
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	IV курс/VII семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 30 год. Практичні заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

"Агролісомеліорація" вивчається у вищих навчальних закладах для формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків застосування лісових насаджень з метою захисту польових угідь, водних об'єктів, дорожньої мережі та населених пунктів від ряду шкідливих метеорологічних і геоморфологічних явищ, підтримання екологічної рівноваги в господарських системах та підвищення продуктивності аграрних земель. Особлива увага приділяється питанням підбору деревних і чагарникових порід, технології створення і догляду за захисними насадженнями залежно від їх цільового призначення та лісорослинних умов. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, отриманих в результаті освоєння природно-лісівничих предметів освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" - "грунтознавство", "метеорологія", "дендрологія", "лісознавство", "лісівництво", "лісові культури" та інші.

Мета курсу - вивчення, систематизація і узагальнення ефективного використання лісових насаджень для підтримання природної рівноваги в екосистемах і господарськи перетворених ландшафтах, покращення використання земельних і водних ресурсів.

Компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати проблеми екологічної збалансованості та захисту територій від шкідливих стихійних явищ шляхом використання лісових насаджень.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності

ФК13. Здатність застосовувати лісівничі знання та практичний досвід ведення спеціального лісового господарства.

ФК14. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.

ФК16. Здатність оцінювати стан захисних насаджень, їх ріст і розвиток на основі біометричних обстежень, дослідних даних та нормативно-довідкових матеріалів.

Програмні результати навчання.

ПРН5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорію та принципи ведення лісового господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

ПРН8. Проектувати та організовувати ведення лісового господарства до встановлених вимог.

ПРН10. Аналізувати лісівничо-таксаційні показники дерев, стану насаджень та довкілля.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1-2. Агролісомеліорація як наука, її завдання і значення.	Наукове і прикладне значення агролісомеліорації, її актуальність для України, історія розвитку, основні проблеми і завдання та зв'язок із системою природно-лісівничих дисциплін.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
2.	Тема 3. Шкідливі метеорологічні явища як причина застосування лісомеліорації.	Шкідливі метеоявища у гірських умовах і їх класифікація (зливи, снігові лавини, штормові вітри і температурні аномалії) та стихія рівнин (засухи і їх види, шкідливі	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

		вітри). Підсилююча роль рельєфу і господарської діяльності. Кількісні характеристики видів стихії.	
3.	Тема 4-5.Захисна роль лісових смуг.	Конструкція і класифікація лісових смуг за будовою. Їх вплив на вітер, температуру і вологість повітря, випаровування вологи, затримання і розподіл снігу, чистоту атмосфери. Вплив лісосмуг на ґрунт і врожайність сільськогосподарських культур.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
4.	Тема 6. Деревні та чагарникові породи для захисного лісорозведення.	Агролісомеліоративні вимоги щодо підбору деревних порід за стійкістю і відповідністю лісорослинним умовам. Вимоги щодо підбору головних і супутних порід та чагарників, їх лісівничо-меліоративні характеристики.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
5.	Тема 7-8. Розміщення і агротехніка вирощування лісосмуг.	Розміщення смуг, ув'язка їх із елементами рельєфу та відносно напрямку вітрів, контури закладки. Структура лісосмуг: профіль, конструкція, ярусність, склад. Посадковий матеріал для лісосмуг, методи їх створення та догляду за ними.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
6.	Тема 9. Лісові смуги особливого призначення.	Лісові смуги державного значення, їх особливості в США, Китаї, смугі Сахелю в Африці. Лісові смуги на зрошуваних і поливних землях, їх класифікація. Лісові смуги для спецугідь і населених пунктів їх конструкція і породний склад.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
7.	Тема 10-11. Ерозія ґрунтів її фактори, лісомеліоративний захист від неї.	Поняття про ерозію ґрунтів і чинники її виникнення. Види ерозії: площинна і глибинна, бічна, дефляція їх характеристики. Категорії змінення ґрунтів. Протиерозійна організація території. Агротехнічні заходи запобігання	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

		ерозії. Протиерозійні лісомеліоративні насадження, їх класифікація, породний склад, будова і ефективність.	
8.	Тема 12. Водоохоронні лісові насадження.	Насадження навколо ставків, озер, у долинах і заплавах річок та їх вехів'ях, на берегах водосховищ. Функціональне призначення, особливості створення, породний склад, конструкції, догляд за ними.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
9.	Тема 13. Лісомеліорація пісків.	Поширення пісків в Україні, їх властивості для розвитку рослинності та категорії за ступенем їх заростання. Закріплення і заліснення пісків, їх способи, підбір деревних порід, конструкції насаджень. Охорона і захист лісових насаджень, виноградників та садів на пісках.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
10.	Тема 14. Лісомеліорація транспортних магістралей.	Несприятливі природні фактори на транспортних магісталях їх види і збитки від них. Захисні смуги вздовж залізниць (вітрозахисні, піскозахисні, протиерозійні, протиабразивні, озеленювальні, декоративні). Захисні смуги вздовж автострад значення, створення, розміщення, конструкція, породний склад, догляд за ними.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
11.	Тема 15. Система захисту ґрунтів від ерозії в горах.	Особливості ерозії в горах і її чинники. Селеві потоки та їх причини. Заходи боротьби: організаційно-господарські, агротехнічні, лісомеліоративні і меліоративно-технічні. Природно-господарські зони і протиерозійні заходи в них. Запобігання лісоексплуатаційній ерозії ґрунтів. Заліснення кам'янистих розсипищ.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	40
Самостійна робота	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Семінарські заняття			4	4		4	4		4	4		4	4		4	4		40
Самостійна робота																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень			4	4		4	4		4	4		4	4		4	14	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення

Мультимедіа, лабораторії,
комп'ютери та інше

Література: Базова

1. Агролісомеліорація: практикум: навч. посіб./за ред. В.Ю. Юхновського. - К.: Фітоціоцентр, 2011. 292с.
2. Генік Я.В., Дида А.П. Рекультивація: навч.посіб. -Львів: НЛТУ України, ННБК "АТБ", 2019. - 288с.
3. Гладун Г.Б. Лісові меліорації агроландшафтів. Словник-довідник основних термінів та визначень.- Харків: Нове слово, 2003. - 164с.
4. Довідник з агролісомеліорації/ за ред. П.С. Пастернака.- К.:Урожай, 1988 - 286с.
5. Калінін М.І., Мельник О.С. Теоретичні основи лісових меліорацій.-Львів: Світ, 1991.- 264с.
6. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Ведмідь М.М. Система захисту ґрунтів від ерозії - К.: Златояр, 2004. - 436с.
7. Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Мальга В.М. Агролісомеліорація: підр. - К.: Кондор, 2012.- 372с.

Допоміжна

1. Вакулюк П.Г., Самоплавський В.І. Лісовідновлення та лісорозведення в Україні. - Харків:Прапор, 2006. -384с.
2. Горшенін М.М., Пешко В.С. Ерозія гірських лісових ґрунтів та боротьба з нею.-Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1972.- 148с.
3. Олійник В.С., Ткачук О.М. Захисна роль лісів Передкарпаття. - Івано-Франківськ: НАІР, 2021.- 160с.
4. Стихійні метеорологічні явища на території України за останнє двадцятиріччя (1986-2005) / за ред. В.М. Ліпинського - К.: Ніка - Центр, 2006. 312 с.
5. Ткач В.П. Заплавні ліси України. -Харків: Право, 1999. -386 с.

6. Українська енциклопедія лісівництва/ від. ред. С.А. Генсірук, т. 1.-Львів: Українські технології, 2007. - 422с.

7. Фурдично О.І., Стадник А.П. Основи управління агроландшафтами України. - К.: Аграрна наука, 2012.-384с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Олійник Василь Степанович
Контактна інформація викладача	vasyl.oliinyk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела
--------------------------	--

	інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач, професор _____ **В.С. Олійник**